

Rautateiden
myönteisen
turvallisuuskulttuurin
edistäminen

Myönteisen turvallisuuskulttuurin edistäminen Euroopan rautateillä

1. Mitä turvallisuuskulttuuri on?

Kulttuuri yhteisen ajattelu- ja toimintatavan merkityksessä kehittyi, kun ihmiset ovat vuorovaikutuksessa keskenään yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan vuorovaikutusta seuraavien tekijöiden välillä: turvallisuusjohtamisjärjestelmän vaatimukset, se, miten ihmiset ymmärtävät ne asenteidensa, arvojensa ja uskomustensa perusteella, sekä se, miten ihmiset todellisuudessa toimivat (päätökset ja käyttäytyminen).

Kestävä turvallisuustaso edellyttää organisaation rakenteellisten (turvallisuusjohtamisjärjestelmä) ja kulttuuristen näkökohtien yhdenmukaistamista.

Myönteiselle turvallisuuskulttuurille on ominaista johtajien ja yksittäisten henkilöiden yhteinen sitoutuminen siihen, että he toimivat aina turvallisella tavalla erityisesti tilanteissa, joissa on kilpailevia tavoitteita.

Kun turvallisuus sisällytetään operatiivisen toiminnan suunnitteluun, se edistää myös liiketoimintaa.

Jotta organisaatioiden turvallisuuskulttuuria voitaisiin ymmärtää paremmin, asiantuntijat ja tutkijat ovat kehittäneet malleja, jotka yleensä sisältävät tiettyjä myönteisen turvallisuuskulttuurin ominaisuuksia. Kuvassa 1 on esimerkki tällaisesta mallista.

Kuva 1: Turvallisuuskulttuurin malli

Perustuu teollisuuden turvallisuuskulttuurin instituutin (Institute for an Industrial Safety Culture, www.icsi-eu.org) viimeaikaiseen työhön

2. Rautateiden turvallisuuskulttuuri Euroopassa

Rautateiden turvallisuuskulttuurin malleissa olisi otettava huomioon organisaation ympäristö ja riskinhallintajärjestelyt. Esimerkiksi alihankkijoiden hallinta ja suhteet turvallisuusviranomaisiin on määritetty niissä tärkeiksi ominaisuuksiksi.

Kuva 2 havainnollistaa tätä Euroopan rautateihin liittyvää vaikutusketjua: järjestelmän kunkin tason päätökset ja käyttäytymismallit voivat vaikuttaa organisaation turvallisuuskulttuuriin, oli kyse sitten rautatieyrityksestä, infrastruktuurin haltijasta, kunnossapidosta vastaavasta tahosta, valmistajasta tai alihankkijasta.

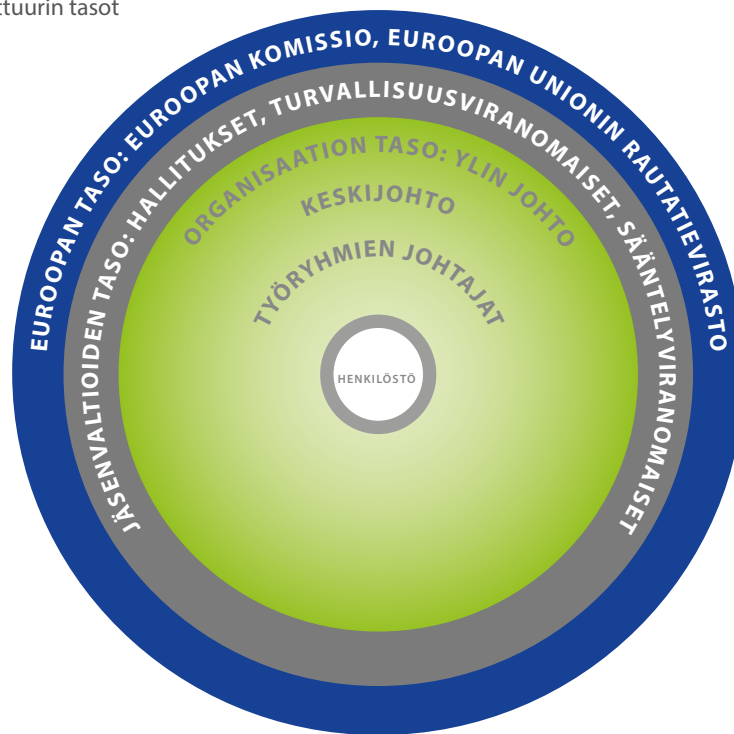
3. Mitä etuja myönteiseen turvallisuuskulttuuriin liittyy?

Perustuu RSSB:hen (2015) (www.sparkrail.org)

- Operatiivisen riskin pienentäminen kattavammalla riskinarvioinnilla ja parantamalla ymmärrystä työoloista ja työhön liittyvistä riskeistä organisaation kaikilla tasoilla
- Työtapaturmien vähentäminen poistamalla riskejä, jotka on havaittu lisäämällä raportointia läheltä piti -tilanteista
- Vaarallisten toimien ja olosuhteiden vähentäminen lisäämällä työntekijöiden osallisuutta ja kehittämällä ohjausta
- Työtapaturmiin sekä vaarallisiin toimiin ja olosuhteisiin liittyvien kulujen vähentäminen
- Suorituksen parantaminen lisäämällä tietoa työoloista
- Turvallisuusjohtamisjärjestelmän parantaminen ja tehostaminen tavoitteeseen paremmin sopivien menettelyjen ja sääntöjen avulla
- Organisaatiokuvan parantaminen

Rautatieturvallisuudirektiivin 29 artiklassa säädetään, että virasto arvioi turvallisuuskulttuurin kehitystä 16. kesäkuuta 2024 mennessä. Direktiivin 9 artiklan 2 kohdassa vaaditaan, että infrastruktuurin haltijat ja rautatieyritykset kehittävät turvallisuusjohtamisjärjestelmän avulla keskinäisen luottamuksen ja oppimisen kulttuurin. Nämä ajatukset tuodaan esille turvallisuusjohtamisjärjestelmän vaatimuksiin liittyvässä yhteisessä turvallisuusmenetelmässä sekä siihen liittyvässä yksittäisten turvallisuustodistusten tai turvallisuuslupien arviointia koskevissa ohjeissa.

Kuva 2: Turvallisuuskulttuurin tasot

4. Miten rautateiden turvallisuuskulttuuria voidaan ryhtyä parantamaan?

Organisaatioiden, jotka haluavat parantaa turvallisuuskulttuuriaan, on toteutettava ylimmän johdon tukemaa strategiaa.

Turvallisuuskulttuurin arviointi muodostaa vankan perustan kulttuurin vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamiselle strategian kehittämistä varten.

Myös ilman arviointia on olemassa monia tapoja parantaa yhtä tai useampaa myönteisen turvallisuuskulttuurin ominaisuuksista. Seuraavassa on joitakin ehdotuksia:

- sen ymmärtäminen ja arvostaminen, mikä sujuu jo hyvin

- kannustaminen palkitsemalla turvallisesta käyttäytymisestä näkyvällä tavalla
- yksinkertaisen järjestelmän kehittäminen turvallisuutta koskevien huolenaiheiden jakamista varten
- hankinta- ja sopimusehtojen käyttäminen turvallisuuden korostamiseen alihankkijoiden ja tavarantoimittajien kanssa toimittaessa
- johtajiin kohdistettujen turvallisuusjohtamista koskevien odotusten määrittely ja niistä viestiminen.

Voit osallistua turvallisuuskulttuurin parantamiseen missä tahansa roolissa. Teidän on yhdessä löydettävä oikeat ja organisaatioonne sopivat ratkaisut.

European Union Agency for Railways

120 rue Marc Lefrancq
BP 20392
FR-59307 Valenciennes Cedex
Puh. +33 (0)327 09 65 00

era.europa.eu
Twitter @ERA_railways

Voit hakea turvallisuuskulttuuria koskevia tietoja seuraavilta verkkosivustoilta:

- www.era.europa.eu
- www.uic.org
- osha.europa.eu
- www.sparkrail.org
- www.icsi-eu.org
- www.skybrary.aero
- www.iaea.org

Making the railway system work better for society.

Julkaisutoimisto

Virasto tai kukaan sen puolesta toimiva henkilö ei ole vastuussa tämän julkaisun tietojen mahdollisesta käytöstä.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2018.

© Euroopan unionin rautatievirasto, 2018

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan. Yksittäisten valokuvien käyttöön tai jäljentämiseen on pyydyttävä lupa suoraan niiden tekijänoikeuden haltijalta.

Paper: TR-06-17-234-FI-C • ISBN 978-92-9205-351-2 • doi:10.2821/978808

PDF: TR-06-17-234-FI-N • ISBN 978-92-9205-382-6 • doi:10.2821/70084